

CĂȘTI MILITARE DIN PRIMUL RĂZBOI MONDIAL AFLATE ÎN COLECȚIILE MUZEULUI DE ISTORIE DIN SIGHIȘOARA¹

ADONIS P. MIHAI

Muzeul de Istorie din Sighișoara, aflat în Turnul cu Ceas, adăpostește în colecțiile sale o serie de obiecte de patrimoniu cu totul remarcabile. De foarte multe ori, dezvăluirea poveștilor din spatele pieselor de muzeu, ne determină să înțelegem trecutul dintr-o altă perspectivă și astfel să ne apropiem de istorie cu ușurință. În cele ce urmează am dori să supunem analizei noastre trei căști militare *Pickelhaube* și o cască *Adrian*, aflate în patrimoniul nostru. Aceste căști sunt considerate obiecte emblematice ale Primului Război Mondial și pot înfățișa simbolic cele două alianțe militare care s-au confruntat pe câmpurile de luptă – *Puterile Centrale* și *Antanta*.

Căștile militare au ajuns în colecțiile muzeului la începutul anilor '20 ai sec. al XX-lea. De altfel, în perioada interbelică, Muzeul „*Alt Schäßburg*”/ „*Sighișoara Veche*” avea în structura sa expozițională, la ultimul nivel al Turnului cu Ceas, o încăpere intitulată *Weltkriegshalle/Sala războiului mondial*. Vechea sală prezenta publicului vizitator o serie de obiecte care aveau legătură directă cu Marele Război din anii 1914-1918 – suplimente ale ziarului local *Schässburger Zeitung*, arme și piese de echipament militar ale armatelor implicate în conflict, hărți ale teatrelor de operațiuni militare, literatură de război.²

Pentru început, am dori să prezentăm foarte pe scurt, câteva informații generale cu privire la Primul Război Mondial, respectiv la consecințele acestui conflict militar în zona orașului Sighișoara. Ulterior, vom examina cele patru căști militare. În calitatea lor de artefacte ale războiului, aceste obiecte au creat o

¹ Lucrarea de față a fost prezentată, într-o formă mai restrânsă, la Sala Festivă a Primăriei Municipiului Sighișoara, în data de 27 iunie 2022, cu ocazia aniversării a 123 de ani de la deschiderea porților Muzeului „*Alt-Schäßburg*”.

² *Das Museum „Alt-Schäßburg” im Stundturm in Die Schäßburger Museen. Museum „Alt-Schäßburg”, Hygienisches Museum, Sächsisches Heimatmuseum, Landeskirchliches Schulmuseum, Schäßburg, Verlag Friedr. J. Horeth, 1933, p. 21; Walter Roth – Das Museum „Alt-Schäßburg” în vol. Schäßburg. Bild einer siebenbürgischen Stadt. Herausgegeben von Heinz Brandsch, Heinz Helmann und Walter Lingner, Leer, Rautenberg Verlag, 1998, p. 239.*

punte între ideile și experiențele oamenilor din trecut și încă transmit mesaje și spun poveștile vremurile apuse.

După uciderea arhiducelui Franz Ferdinand, moștenitorul tronului Austro-Ungariei, la Sarajevo (Bosnia) în 28 iunie 1914, evenimentele militare s-au precipitat și într-o perioadă relativ scurtă Imperiul Austro-Ungar, susținut îndeaproape de Imperiul German, a declarat război Serbiei (28 iulie 1914). Această declarație a stat la baza izbucnirii Primului Război Mondial. Nu dorim să intrăm aici în detalii cu privire la evoluția generală a războiului, atenția noastră s-a îndreptat doar asupra unor evenimente care au avut o legătură directă cu Sighișoara.

Trebuie să precizăm aici faptul că la izbucnirea primei conflagrații mondiale (1914), orașul Sighișoara făcea parte din Imperiul Austro-Ungar, iar la sfârșitul acesteia (1918) era capitala județului Târnava Mare, din Regatul României Mari.

Până la intrarea în război a Vechiului Regat al României (27 august 1916), în zona Sighișoarei, situația a fost una relativ liniștită, din punct de vedere militar, fiind resimțite mai mult efectele economice și demografice ale conflictului armat. Însă după intrarea armatei române în Brașov, la 28 august 1916, starea de fapt din Sighișoara și din zonele limitrofe s-a schimbat în mod radical. În acest sens dispunem de un raport veridic cu privire la situația orașului Sighișoara și evacuarea localității, ordonată de autoritățile austro-ungare, ca urmare a războiului cu Vechiul Regat al României. Acest raport a fost prezentat de către dr. August Leonhardt, primarul de atunci al Sighișoarei, în ședința consiliului orașului din data 18 decembrie 1916.³ În raport erau descrise seriile de evenimente care au avut loc în oraș și în împrejurimile acestuia, imediat după intrarea armatei române în Transilvania. Astfel, începând cu 28 august 1916 au ajuns la Sighișoara primii refugiați din Brașov, urmați „*de un flux infinit de mizerie și disperare, care se revărsa din comitatele Brașov, Făgăraș, Ciuc, Trei Scaune, Odorhei și parțial din comitatul Sibiu*”.⁴ Raportul continua „*refugiații, surprinși de asalt, au uitat să ia cu ei multe dintre cele necesare și erau dornici*

³ *Bericht über die infolge des Krieges mit Rumänien angeordnete Räumung der Stadt Segesvár (Schäßburg)*. Erstattet in der Stadtvertretungssitzung am 18. Dezember 1916 vom Bürgermeister Dr. August Leonhardt. (Gedruckt über Beschluß der Stadtvertretung) / *Raport cu privire la evacuarea orașului Sighișoara ordonată ca urmare a războiului cu România*. Raportul a fost susținut de către primarul Dr. August Leonhardt în ședința consiliului orașului din 18 decembrie 1916. (Tipărit prin decizia consiliului local), Buchdruckerei W. Krafft, Segesvár (Schäßburg), 1917, 30 p. Mai departe abreviat *Bericht*. Primarul Dr. August Leonhardt a condus destinele orașului Sighișoara timp de 21 de ani (1910-1931).

⁴ *Bericht*, p. 4.

doar să-și salveze viața. Așa că au intrat, masiv, în oraș și pe câmpurile din jurul acestuia, cerând demâncare [...] Dacă ar fi fost doar oamenii, dar au fost aduse și vitele, cu miile. Cu excepția Burg-ului [Cetății], Marktplatz-ului [astăzi Piața Hermann Oberth] și a Străzii Hüllgasse [Str. Ilarie Chendi] [...] toate străzile și piețele orașului și de asemenea toate terenurile aflate de-a lungul străzilor erau pline de oameni, animale și mașini.”⁵ Populația care se retrăgea înspre vest era formată din sașii și maghiarii care locuiau în zonele menționate mai sus. În după amiaza zilei de 30 august 1916, datorită înaintării frontului, s-a dispus evacuarea orașului Sighișoara și implicit a populației germane și maghiare, respectiv a bunurilor de valoare din comitatul Târnava Mare (dispoziția guvernamentală cu nr. 969/30 august 1916).⁶

Cele patru piese de patrimoniu reprezintă o adevărată capsulă a timpului și ne pot servi la înțelegerea perioadei în care au fost realizate și a oamenilor care le-au utilizat.⁷ Ele rămân, la mai bine de 100 de ani, dovezi palpabile ale evenimentelor dramatice din Marele Război și „așteaptă” să le descoperim. Nu trebuie să uităm nici o clipă că aceste căști militare s-au aflat, la un moment dat, pe capul unor soldați din teatrul de operațiuni militare. Din păcate nu vom ști niciodată care a fost soarta lor, dacă au supraviețuit sau nu conflagrației. La declanșarea Marelui Război, nici una dintre armatele țărilor implicate nu dispunea o reală protecție pentru capetele soldaților. Aceștia erau vulnerabili în zona capului și erau expuși atacurilor cu gloanțe, fragmentelor de proiectile și exploziilor șrapnelului.

Două dintre cele trei căști militare germane *Pickelhaube*, păstrate în muzeul sighișorean, aparțin unor regimente din *Prusia* (nr. inv. 3.176 și 9.988) și una provine de la o unitate militară din fostul land *Hessen-Darmstadt* al Imperiului German (nr. de inv. 3.178).

Casca germană *Pickelhaube* (*Pickelhelm*, *Helm mit Spitze*) era o cască din piele, prevăzută cu un vârf metalic ascuțit și a fost purtată timp de mai bine de 70 de ani de către armata prusacă, respectiv de armata imperială germană. Ea a rămas până astăzi unul dintre cele mai distinctive elemente ale uniformei armatei imperiale germane.⁸ Originalul căștii a fost proiectat de către regele

⁵ *Ibidem*.

⁶ *Ibidem*, p. 6. Din păcate spațiul relativ restrâns al acestui material, axat mai mult pe cele patru obiecte de patrimoniu, nu ne-a permis o examinare amănunțită a *Raportului cu privire la evacuarea orașului Sighișoara* și nici a altor mărturii scrise legate de Sighișoara în Primul Război Mondial. Sperăm să revenim cu toate acestea într-o cercetare istorică specifică.

⁷ Peter Doyle, *The First World War in 100 objects*, Gloucestershire, The History Press, 2014, p. 12.

⁸ Stephen Bull, *World War One. German Army*, Brasseys UK Ltd, 2000, p. 65.

prusac Friedrich Wilhelm al IV-lea (1840-1862) în anii 1842-1843.⁹ Epoca **Pickelhaube** a corespuns cu perioada construirii națiunii germane și a fost dintotdeauna legată de armata *Kaizer*-ului Wilhelm al II-lea (ultimul împărat al Germaniei și rege al Prusiei între anii 1888-1918).

Până la sfârșitul sec. al XIX-lea casca **Pickelhaube** a trecut printr-o serie de modificări, mai ales în ceea ce privește forma și a ajuns în cele din urmă să fie produsă într-o formă standardizată pentru armata germană. Existau totuși diferențe importante în ceea ce privește stema frontală, cocardele laterale și metalul folosit (alamă sau oțel). Casca era compusă din trei elemente de bază: o calotă de formă conică, realizată dintr-o singură bucată de piele întărită, o vizieră frontală și o apărătoare pentru gât, cu marginile rotunjite. Ultimele două erau unite de calota principală prin coasere. Modelarea calotei căștii se făcea la cald, cu aburi, prin presarea pielii de vită într-o matrită. Mai apoi, casca era acoperită cu mai multe straturi de lac, de culoare neagră și în final căpăta un aspect lucios. Viziera frontală era întărită pe margini cu o bandă metalică, iar în spatele căștii, pe mijloc, se monta o nervură, prevăzută cu o fantă pentru ventilație, cu capac. Plăcuța metalică frontală constituia cel mai important element al căștii și indica land-ul de proveniență al regimentului. Cea mai renumită stemă a fost cea a Prusiei: un vultur mare, încoronat, cu aripile larg deschise, având în gheare sceptrul și globul pământesc cu crucea deasupra. Emblema era însoțită de deviza „*Mit Gott für Koenig und Vaterland*” / „*Cu Dumnezeu pentru Rege și Patrie*”. Căștile produse pentru soldații încorporați erau proprietatea coroanei germane.

Începând cu anul 1897 au fost introduse două cocarde: una pe partea dreaptă a căștii, cocarda *Reich*-lui german – în culorile de atunci ale Germaniei, negru/alb/roșu și una pe partea stângă, cocarda *land*-ului. Fiecare land avea propriile sale culori, de ex. negru/alb/negru *Prusia*, alb/roșu/alb/roșu/alb *Hessen-Darmstadt* sau alb/albastru/alb *Bavaria*. Cocardele pentru trupele înrolate erau plate, emailate, de formă rotundă, cu marginile timbrate (diametrul 4,5 cm). Vârful metalic ascuțit al căștii era detașabil, iar la baza acestuia exista un mecanism de blocare de tip baionetă. Din anul 1892 toate căștile **Pickelhaube** au fost prevăzute cu o învelitoare standard din pânză, de culoare gri-verzuie. Scopul principal al acesteia era de a reduce vizibilitatea căștii pe câmpul de luptă, de a o camufla.¹⁰ Din punct de vedere al producției și al

⁹ *Ibidem*. Vezi și Ralph Reiley, *The German Pickelhaube 1914-1916* – www.worldwar1.com/sfgph.htm – accesat la 10 decembrie 2021.

¹⁰ Stephen Bull, *op. cit.*, p. 66-73. Vezi și F. J. Stephens, Graham Maddocks, *The organization and uniforms of the Imperial German Army 1900-1918*, Almark Publishing Co. Ltd., London 1975, p. 55-80, respectiv site-ul www.kaiserbunker.com, creat de Tony Schnurr, unde se prezintă foarte detaliat evoluția și caracteristicile căștii militare germane de tip *Pickelhaube*.

materialelor folosite, casca germană era scumpă și complexă și trebuia să întrunească în mod strict toate reglementările armatei imperiale germane cu privire la construcție și caracteristici.¹¹

Spre sfârșitul anilor '90 ai sec. al XIX-lea, casca **Pickelhaube** a fost adoptată de mai multe țări, precum Suedia, Norvegia, România, Danemarca, Spania, Portugalia, Marea Britanie, Brazilia, Chile, Ecuador, Peru, Mexic. Fiecare dintre aceste țări, pornind de la modelul german și-a dezvoltat propria sa versiune de **Pickelhaube**.

Soldatii germani au intrat în Primul Război Mondial purtând pe cap aceste căști din piele. Abia în anul 1916 căștile **Pickelhaube** au fost înlocuite, pe frontul de vest, cu noua cască militară germană din oțel (**Stahlhelm**).

Prima cască prusacă **Pickelhaube**, păstrată în colecțiile muzeului sighişorean (nr. de inv. 3.176, *pl. 1a* și *pl. 1b*), confecționată din piele întărită, măsoară 22,5 cm lungime, 18 cm lățime, 20 cm înălțime totală. Vârful metalic ascuțit are 8 cm în lungime și a fost fixat pe o bază circulară din alamă, prinsă de calotă cu 4 nituri globulare. Partea inferioară a vârfului căștii era prevăzută cu 5 găuri de ventilație. Interiorul a fost căptușit cu piele. Suprafața exterioară a calotei era vopsită în culoarea neagră, iar în partea frontală a fost fixată stema Prusiei. O panglică desfășurată peste aripile și pieptul vulturului imperial purta motto-ul „**Mit Gott für Koenig und Vaterland**” / „**Cu Dumnezeu pentru Rege și Patrie**”. Monograma imperială „**FR**” a fost redată și ea pe pieptul vulturului. În spatele căștii a fost montată o nervură din alamă, cu o fantă de ventilație (1,5 cm). Deschizătura de ventilare avea un căpăcel culisant, care permitea utilizatorului căștii să crească sau să scadă debitul de aer din cască, în funcție de condițiile meteo. Din păcate, la casca din colecțiile noastre nu s-au mai păstrat cocardele laterale și cureaua din piele pentru bărbie. Viziera căștii noastre are lățimea de 4 cm și este întărită cu un profil din alamă. Apărătoarea pentru gât, cu marginile rotunjite, are lățimea de 4,5 cm. Casca a fost produsă pentru armata imperială germană în anul 1903. Obiectul se află într-o stare de conservare relativ bună.

A doua cască prusacă **Pickelhaube** (nr. inv. 9.988, *pl. 2a* și *pl. 2b*) a fost realizată tot din piele întărită. Are 21,3 cm în lungime, 17,1 cm în lățime și o înălțime totală de 16,5 cm. La această cască nu s-a mai păstrat vârful metalic ascuțit, existând doar baza circulară prinsă în 4 nituri globulare. Interiorul a fost căptușit cu piele. Casca de culoare neagră are montată în partea frontală stema Prusiei cu deviza „**Mit Gott für Koenig und Vaterland**” / „**Cu Dumnezeu pentru Rege și Patrie**” și monograma imperială „**FR**”. În acest caz, elementele

¹¹ Peter Doyle, *op. cit.*, p. 44-47.

metalice au fost realizate din oțel. Acestea au fost oxidate chimic și vopsite în culoarea gri mat. Pe partea stângă a căștii s-a păstrat singura cocardă din Muzeul nostru, în culorile *land*-ului *Prusia* – negru-alb-negru. Nervura de oțel, cu fanta de aerisire (1 cm), a fost fixată în partea din spate a calotei. Casca posedă cureaua originală pentru bărbie, cu două catarama duble. Cureaua se fixa de cei doi butoni laterali ai căștii, prin câte o urechiușă din oțel în formă de V. Viziera celei de a doua căști prusace are lățimea de 4 cm și a fost întărită cu o margine din oțel. Apărătoarea pentru gât, cu colțurile rotunjite, are lățimea de 4,5cm. O examinare a elementelor constructive și a părților exterioare din oțel, vopsite în culoarea gri mat, ne-a determinat să catalogăm această cască *Pickelhaube* ca fiind un model *M1915*. Starea de conservare este una relativ bună.

Cea de a treia cască *Pickelhaube* (nr. în. 3.178, *pl. 3a* și *pl. 3b*),¹² realizată din piele întărită, are următoarele dimensiuni: lungime 24,5 cm, lățime 17 cm, înălțime totală 18 cm. O particularitate a acesteia o constituie baza cruciformă pe care se montează vârful metalic ascuțit, de 8,5 cm lungime, prevăzut cu 5 găuri pentru ventilație. Elementele metalice au fost realizate din oțel oxidat chimic și vopsite în culoarea gri mat. Casca are interiorul căptușit cu piele și prezintă în partea frontală stema fostului *land Hessen-Darmstadt* – un leu rampant, încoronat, orientat spre stânga, fără deviză, cu spada în gheare, înconjurat de frunze. Capacul fantei de aerisire, de pe nervura din spatele calotei, măsoară 2,5 cm lungime. Din nefericire, nu s-a conservat cocarda imperială germană și nici cea a *land*-ului *Hessen-Darmstadt*. Casca, de culoare neagră, deține cureaua originală din piele pentru bărbie, cu catarama duble și elementele de prindere în formă de V. Viziera are 3,5 cm lățime și este întărită pe margine cu un profil metalic. Apărătoarea pentru gât, cu marginile rotunjite, măsoară 4,5cm lățime. Această cască a fost produsă în ultimul an de război (1918) și se află astăzi într-o stare de conservare bună.

Casca militară germană *Pickelhaube* păstrează, și astăzi, un loc distinct în istoria militară. Odinioară a constituit figura emblematică a armatei *Imperiului German*. Forma aparte a căștii, cu vârful metalic ascuțit, alături de decorațiile și culorile sale strălucitoare au reprezentat mândria tradiției militare germane și gloria unei epoci istorice.

Ultima cască militară, pe care dorim să o prezentăm în lucrarea de față, este o cască *Adrian*.

¹² Această cască militară germană de tip *Pickelhaube M1918*, cu stema *land*-ului *Hessen-Darmstadt*, a fost expusă la Muzeul de Istorie din Sighișoara în cadrul expoziției temporare trimestriale, în perioada octombrie-decembrie 2022.

Casca **Adrian** poartă numele ofițerului de intențență francez Louis August Adrian (1859-1933). Acesta, inspirându-se din modelul căștilor de protecție purtate de pompierii francezi, a creat în 1915 o cască din oțel pentru soldații armatei franceze. Modelul **Adrian M1915** a fost fabricat dintr-un aliaj de oțel, crom și nichel, prin tehnica ambutisării și avea grosimea de 0,7 mm. Casca era căptușită pe interior cu piele franjurată și avea două urechi patrulare pentru prinderea curelei de bărbie. Pe partea superioară a calotei metalice se fixa o creastă din oțel, prevăzută cu o nervură, având rol de aerisitor și întărire a rezistenței calotei. Viziera în formă de semicerc, umbrea și proteja fața, iar în spate exista o apărătoare pentru gât. Pe exterior, un bor ușor înclinat, înconjură casca. Căștile folosite de armata franceză, erau vopsite în culoarea *blue horizon*/albastru-gri și aveau în partea frontală însemnul armeei. O astfel de cască nu putea opri lovitura unui glonț, în schimb putea oferi o protecție limitată împotriva ploii de șrapnel și a fragmentelor de proiectile.¹³ Și armata română a folosit în Primul Război Mondial casca militară **Adrian M1915**, vopsită în culoarea albastru închis. În partea frontală a căștii românești se fixa prin două cleme metalice monograma regelui Ferdinand I – două litere **F** andosate, cu coroana regală deasupra. Această cască a avut întotdeauna o importanță specială pentru români și a reprezentat simbolul vitejiei și al spiritului de sacrificiu. Ea apare pe numeroase monumente dedicate eroilor români căzuți în Primul Război Mondial și este adesea înconjurată de o cunună cu frunze de laur.¹⁴

Casca **Adrian M1915**, păstrată în colecțiile noastre (nr. inv. 3.177, *pl. 4a* și *pl. 4b*), realizată din tablă de oțel, are stratul de vopsea deteriorat și nu se mai poate distinge culoarea în care a fost vopsită inițial. Este posibil să fi fost vopsită chiar în albastru închis, culoarea armatei române. Pe lângă aceasta, căștii îi lipsește un element valoros, plăcuța metalică frontală, care putea fi monograma regelui Ferdinand I, în cazul unei căști militare românești sau însemnul armeei, dacă ar fi fost o cască franceză. Dimensiunile piesei noastre sunt următoarele: lungime 29,5 cm, lățime 21 cm, înălțime calotă 16 cm. Pe partea superioară a calotei a fost fixată, cu 4 nituri, creasta din oțel cu nervură (lungime creastă 24 cm, lățime 5,5 cm). Borul lateral are o lățime de 2 cm, iar viziera și apărătoarea de gât au fiecare câte 5 cm în lățime. În interior nu s-a mai păstrat căptușeala din piele, în schimb se mai pot observa și astăzi cele două urechi laterale, de formă

¹³ Peter Doyle, *op. cit.*, p. 123-125; Peter Suci, *Militaria: WWI Helmets from French Troops* – <https://warfarehistorynetwork.com/militaria-wwi-helmets-from-french-troops/> – accesat la 15 septembrie 2022.

¹⁴ Cristian-Iulian Ceacăru, *Căști militare din expoziția de bază a Muzeului Olteniei Craiova în Oltenia. Studii și comunicări. Arheologie-Istorie*, Vol. XXV/2018, p. 326.

patrulateră, de care se prindea cureaua de bărbie. Casca **Adrian**, de la Sighișoara, prezintă câteva particularități. O serie de urme sunt vizibile pe partea stângă a calotei: o deformare relativ circulară și trei tăieturi sau creștături, posibil de baionetă (două cu lățimea de 4 cm și una de 2,5 cm). În partea din spate, tot pe stânga, la îmbinarea borului cu calota, am putut identifica chiar și o urmă de glonț, cu diametrul de aprox. 12 mm. Astăzi, la privirea acestor semne de pe cască, ne putem întreba – *Oare ce destin a avut cel care a purtat-o?* A fost ucis de glonț sau a reușit să supraviețuiască, în pofida loviturilor de baionetă? Nu vom cunoaște niciodată răspunsul la asemenea întrebări.

O comparație redusă a celor două tipuri de căști militare, **Pickelhaube** și **Adrian**, ne-a îngăduit identificarea câtorva diferențe și asemănări între cele două echipamente militare de protecție a capului, folosite în Primul Război Mondial. Dacă modelul german era modelat la cald (cu aburi) din piele de vită, cel francez era realizat la rece, prin ambutisare, din tablă de oțel. Casca cu vârf metalic ascuțit a germanilor era impunătoare și se remarcă în mod deosebit prin elementele strălucitoare din alamă și prin calitatea decorațiilor, mai ales cele din partea superioară frontală, respectiv de pe lateralele căștii. Din acest motiv era acoperită, pe linia frontului, cu o husă din pânză de culoare gri-verzuie. În foarte multe situații de luptă vârful căștii era demontat. Deși era impozantă, casca din piele **Pickelhaube** nu îi oferea soldatului german o protecție corespunzătoare în fața gloanțelor, exploziilor șrapnelului sau a fragmentelor de proiectile. Modelul francez era unul care nu atrăgea atenția în mod special, fiind lipsit de ornamente exterioare strălucitoare. Pe front, casca **Adrian** era mult mai practică față de modelul german și reușea să ofere, într-o oarecare măsură, protecție împotriva fragmentelor de proiectile și exploziilor șrapnelului, dar în nici un caz nu putea apăra capetele soldaților împotriva gloanțelor armelor de foc. Deși amândouă căști aveau pe interior o căptușeală din piele, calitatea lucrării germane este mai bună. Dimensiunile celor două sunt relativ asemănătoare, casca germană fiind mai înaltă datorită vârfului metalic ascuțit, iar cea franceză fiind mai mare în diametrul exterior, datorită borului care înconjură calota principală.

Aceste obiecte, odinioară componente importante ale echipamentului militar de pe front, nu au apărut la întâmplare, ci au fost rezultatul unei acțiuni umane deliberate. Prin aceasta s-a rezolvat o problemă specifică, cea a protejării capului soldaților pe câmpul de luptă. Rezultatele concretizate în crearea căștilor **Pickelhaube** și **Adrian** au satisfăcut într-o bună măsură necesitățile imediate ale armatelor implicate în Marele Război.

Dorim să încheiem prin a afirma că dovezile materiale ale trecutului, păstrate și conservate astăzi în muzee, acționează mai mult ca mijlocitori între epocile apuse și prezentul nostru și mai puțin ca oglinzi ale unor stări de fapt

dispărute. O astfel de privire asupra mărturiilor istorice materiale tridimensionale, ne permite conferirea de noi valențe și semnificații întâmplărilor de altădată. În acest sens, contextualizarea artefactelor istorice devine obligatorie, iar asocierea acestora cu oamenii care le-au creat și le-au întrebuințat, cu locurile și vremurile în care au fost folosite, poate contribui la descoperirea unei reprezentări verosimile a trecutului.

FIRST WORLD WAR MILITARY HELMETS FOUND IN THE COLLECTIONS OF THE HISTORY MUSEUM FROM SIGHIȘOARA (Abstract)

The present paper examines four valuable national heritage pieces from the collections of The Sighisoara History Museum – three *Pickelhaube* helmets and an *Adrian* helmet. These helmets are iconic objects of The First World War and can symbolically embody the two military alliances that faced each other on the battlefields – *The Central Powers* and *The Entente*.

After the entry into The Great War of The Old Kingdom of Romania on August 27, 1916, the situation in the Sighisoara area, from a military point of view, changed radically. The evacuation of the city of Sighisoara was ordered on August 30, 1916 (it is about the evacuation of the German and Hungarian population and the town's assets).

Two of the three *Pickelhaube* helmets, kept at The Sighisoara Museum, belong to regiments from *Prussia* (inv. no. 3.176, *pls. 1a* and *1b*, inv. no. 9.988, *pls. 2a* and *2b*) and one comes from a military unit in the former land *Hesse-Darmstadt* of The German Empire (inv. no. 3.178, *pls. 3a* and *3b*).

The fourth military helmet presented in this work is an *Adrian* helmet (inv. no. 3.177, *pls. 4a* and *4b*). Unfortunately, due to the damage of the original paint layer and the lack of frontal identification elements, we cannot say with certainty whether it is an *Adrian* helmet used by the Romanian army or by the French army.

All the material evidence of the past, kept and preserved today in museums, act more as mediators between past ages and our present and less as mirrors of the past. Such a look at the three-dimensional material historical evidence, allows us to give new meanings and valences to the events of the forgotten times.

Cuvinte cheie: Primul Război Mondial, Sighișoara, Muzeul de Istorie, casca *Pickelhaube*, casca *Adrian*.

Keywords: First World War, Sighisoara, History Museum, *Pickelhaube* helmet, *Adrian* helmet.

Pl. 1a – casca *Pickelhaube M1903* (Prusia), vedere frontală.

Pl. 1b – casca *Pickelhaube M1903* (Prusia), vedere laterală.

Pl. 2a – casca **Pickelhaube M1915** (Prusia), vedere frontală.

Pl. 2b – casca **Pickelhaube M1915** (Prusia), vedere laterală.

*Pl. 3a – casca **Pickelhaube M1918** (fostul land *Hessen-Darmstadt*), vedere frontală.*

*Pl. 3b – casca **Pickelhaube M1918** (fostul land *Hessen-Darmstadt*), vedere laterală.*

Pl. 4a – casca Adrian M1915, vedere frontală.

Pl. 4b – casca Adrian M1915, vedere laterală.